

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 14/2012 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om el- och naturgasnätsavgifter

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 21 september 2012 regeringens proposition med förslag till lag om el- och naturgasnätsavgifter (RP 109/2012 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 31/2012 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Arto Rajala och överinspektör Johanna Juvonen, arbets- och näringsministeriet
- konsultativ tjänsteman Janina Groop-Bonde-stam, justitieministeriet
- överdirektör Riku Huttunen, Energimarknadsverket.

Dessutom har skriftliga utlåtanden lämnats av

- finansministeriet
- Ålands landskapsregering
- Fingrid Abp
- Finsk Energiindustri rf
- Suomen Kaasuyhdistys ry.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att det stiftas en lag om el- och naturgasnätsavgifter. Genom den nya lagen ersätts avgifterna för övervakning av elnättsinnehavare och naturgasnättsinnehavare, som nuförtiden anges i arbets- och näringsministeriets förordning om Energimarknadsverkets avgiftsbelagda prestationer (1400/2011) och tas ut av Energimarknadsverket. De avgifter för övervakning av elnättsinnehavare och naturgasnättsinnehavare som Energimarknadsverket tar ut hos elnäts- och naturgasnättsinnehavarna ska betraktas som skatter i konstitutionell mening.

Övervakningsavgifterna ska ersättas med motsvarande skatter som kallas elnättsavgifter och naturgasnättsavgifter och tas ut hos nättinnehavare. Grunderna för skatterna ska anges i lag.

Om förslaget genomförs, innebär det att budgeteringen av övervakningsavgifterna ändras. Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2013 och avses att bli behandlad i samband med den.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2013.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Syftet med propositionen är att ändra de gällande bestämmelserna så att de nuvarande övervakningsavgifter som tas ut hos av el- och naturgasnätinnehavare ändras till skattebaserade avgifter i överensstämmelse med grundlagen. Bakom detta ligger grundlagsutskottets tolkningspraxis som går ut på att avgifter för övervakning enligt 81 § i grundlagen i många avseenden betraktas som skatter. Ekonomiutskottet föreslår att lagförslaget godkänns med smärre tekniska preciseringar.

Ungefär 70 procent av Energimarknadsverkets totala kostnader täcks för tillfället med olika avgiftsbelagda prestationer. Övervakningsavgifterna utgjorde 2011 något över 70 procent av inkomsterna från den avgiftsbelagda verksamheten, dvs. sammanlagt cirka 2,6 miljoner euro. Med de nya bestämmelserna ska nivån på skatten fastställas så att avkastningen motsvarar ett belopp i den storleksklass som motsvarar Energimarknadsverkets utgifter för övervakningen och det internationella samarbete som övervakningen förutsätter. Eftersom den nuvarande avgiftsnivån inte har täckt den ovannämnda verksamheten i sin helhet, kommer beskattningen att någon utsträckning att öka aktörernas kostnader. Højningarna gäller de avgifter som tas ut hos elstamnätinnehavare och naturgasnätinnehavare som ålagts systemansvar. I budgetpropositionen för 2013 har uppskattats att sammanlagt 3 031 000 euro inflyter i inkomster av skatten. Højningarna av de skattebaserade avgifterna är dock så små att de inte beräknas ha någon större inverkan på de överföringsavgifter för el och naturgas som tas ut hos kunderna. Ekonomiutskottet anser att grunden för skattens dimensionering och beräkningssätt är ändamålsenlig.

Antalet skattskyldiga skulle motsvara det nuvarande antalet betalningsskyldiga. Eftersom Energimarknadsverket övervakar endast nätinnehavare i riket, ska lagen enligt propositionen inte tillämpas på nätinnehavare som har sin hemkommun i landskapet Åland (1 § 2 mom.). Land-

skapsmyndigheterna ansvarar för övervakningen i landskapet och uppbär också avgifterna för denna övervakning. Grundlagsutskottet har granskat propositionen med särskild fokus på bestämmelsernas förhållande till självstyrelselagen för Åland. Utskottet har ansett att den föreslagna elnäts- och naturgasnätsavgiften inte är en sådan näringsskatt som enligt självstyrelselagen för Åland (18 § 5 punkten) faller inom landskapets behörighet. Å andra sidan har utskottet konstaterat att ett system där skatten tas ut endast hos nätinnehavare som övervakas av Energimarknadsverket inte är problematiskt med tanke på den allmänna jämlikhetsbestämmelsen i grundlagen. På basis av det ovan sagda har grundlagsutskottet ansett att det inte finns hinder för att behandla lagförslaget i vanlig lagstiftningsordning. Ekonomiutskottet anser att begränsningen av lagens tillämpningsområde är motiverad. Syftet med lagen är att täcka utgifter för Energimarknadsverkets verksamhet. Eftersom verket inte övervakar nätinnehavare som har sin hemkommun i landskapet Åland, är det inte heller motiverat att beskatta dessa nätinnehavare. Förfarandet har varit detsamma i fråga om de nuvarande övervakningsavgifterna.

Ekonomiutskottet föreslår en korrigering av teknisk natur i 7 § i lagförslaget som specificeras i förslaget till beslut. Korrigeringen påverkar inte motiveringen till lagen.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget enligt propositionen men 7 § med följande ändringar:

7 §

Fastställande av el- och naturgasnätsavgifter

(1 mom. som i RP)

Om den redovisningsperiod som utgör grund för fastställande av *el- eller naturgasnätsavgiften* avviker från kalenderåret, omvandlas försälj-

ningsintäkterna av nätaffärsverksamheten när el- och naturgasnätsavgiften fastställs så att de motsvarar ett år genom att de multipliceras med det

tal som fås när talet 12 divideras med antalet månader som ingår i redovisningsperioden.

Helsingfors den 29 november 2012

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Mauri Pekkarinen /cent
vordf. Marjo Matikainen-Kallström /saml
medl. Lars Erik Gästgivers /sv
Teuvo Hakkarainen /saf
James Hirvisaari /saf
Johanna Karimäki /gröna
Jukka Kärnä /sd
Eero Lehti /saml

Paula Lehtomäki /cent
Päivi Lipponen /sd
Jari Myllykoski /vänst
Sirpa Paatero /sd
Arto Pirttilahti /cent
Kaj Turunen /saf
ers. Anne Kalmari /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Tuula Kulovesi.